

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 80 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Ravnopravnost in naša vojska.

Kadarkoli pride v razgovor naša ljuba ravnopravnost, zasuje se beseda takoj tudi na državni jezik in vajeni smo slušati, da je nemščina kot državni jezik neizogibno potrebna ne le v notranjem, ampak celo v vnanjem uradovanju. Še odločneje nego s civilne, poudarja se ta potreba z vojaške strani. Kadar se v državnem zboru jezikovno uprašanje le malce dotakne naše vojske, oglasi se nemudoma naš vojni minister in rezko in z vso odločnostjo ugovarja, da bi se jezikovno uprašanje zaneslo mej vojsko, češ: nemški jezik je za vojsko krepka in neobhodna vez, ki vzdržuje jednoto in disciplino. Brez izključne nemščine bila bi vojaška služba iluzorična in minister moral bi že naprej odklanjati vsakršno odgovornost glede vojske, ko bi se v jezikovnem oziru hotelo v vojski kaj preinačiti.

Te trditve sicer neso tako osnovane, kakor bi bile pribite, vendar jim nihče ne oporeka. kajti na ministrove besede „conticuere omnes“, misleč si: Menda že mora tako biti, to je usoda. In kakor v državnem zboru, tako je tudi v praksi. V vojaštvu zmatra se nemščina že sedaj državnim jezikom in zato se s toliko skropulozno skrbljivostjo gleda, da se nemščina izdatno goji in celo polkovni jezik potiska se na stran. V vsej tostranski polovici občujejo samo češki in hrvatski častniki v svojega polka jeziku. Dogodilo se je pa tudi že v njih, da so nekateri češki častniki baš zaradi tega bili premeščeni na oddaljene kraje v ne baš priljubljeno Galicijo.

Da izključna nemščina za vojaško izveličanje ni neobhodno potrebna, pokazali so letošnji, baš završeni manevri. Ne mislimo manevrov okolu Celja in Schwarzenau-a, ampak velike vojaške manevre v onostranski polovici, na Ogerskem. Ondu je drugačen vzduh, ondu nemščina ni „conditio sine qua non“, ondu ni trpela niti vojaška jednota niti disciplina, niti manevrov končni uspeh, da se ni poveljevalo samo v nemščini, marveč v treh jezicih. Na ogerskih manevrih imela je skupna vojska nemški komando, honvedi madjarski, hrvatski domobranci pa hrvatski.

Navzlic tej trojezičnosti šlo je vse gladko,

kakor na nizijskih manevrih na Ogerskem, pri katerih je bil cesar sam prisoten, z njim pa toliko odličnih gostov in veščakov, čuje in proglašajo se soglasna in iskrena hvala. Nemški in madjarski listi proslavljajo manevrov uspeh in naglašajo, da je taka vojska, kakršna je onostranska, sposobna, postaviti se v bran kateremu koli sovražniku in braniti domovino proti vsakršnemu navalu. Rečeni listi naddrobno opisujejo, kako je vojska izborna manevrovala, kako jej vsej danel jej naloge rešila točno in vrlo, kako je vsa vojska navdahnjena jednote duha in vsled tega tako završeno pogodila svojo dolžnost.

Ni li čudo, da se čita toliko hvale vojski, v kateri se je poveljevalo ne le nemški, ampak tudi madjarski in čujte, čujte! celo hrvatski? Izvestno nemški listi na večjezični komando niti mislili neso, sicer bi bili takoj pogodili, da sami sebe po zobeh bijejo. Ko je bil na vrsti notranji uradni jezik na Češkem, dokazovali so baš ti krogi nujnost jednote jezika v uradih in isto so trdili in z vsem naudušenjem zagovarjali, kadar je bil govor o jeziku v vojski. Jednota jezika v uradih in v vojski bil je najhujši „triumf“, ki so ga izigrali proti našim opravičenim zahtevam. Brez nemščine ni spasa! A glej čuda! Onkraj Litve poveljuje se Hrvatem hrvatski in Madjarom madjarski, ne da bi jednota in celota najmanje trpela, nasprotno, uspeh manevrov bil je toli dovršen, da je najvišji vojskovodja sam vsem udeleženi vojakom izrekel najlaskavejšo hvalo in da nemški in madjarski listi to, v treh jezicih poveljevano vojsko proslavljajo.

Manevri na Ogerskem so torej dognali, da v vojski nemščina ni tako neizogibna, kakor po Montecucculiji izreku denar, da se zmaga ne pribori samo z nemško komando, marveč s tem, da se prizna vsacemu, kar mu gre, torej vsaki narodnosti njene pravice, mej katere spada jezik v prvi vrsti. Ravnopravnost v šoli, v uradu in v vojski pomnoži v posamičnih narodnostih ljubezen do skupne države in ima za posledico izvrstne uspehe, kakršne smo videli pri manevrih na Ogerskem, iz katerih si crpimo nauk:

Ako se more armadi, kakor je bila zastopana pri manevrih na Ogerskem, poveljevati nemški,

madjarski in hrvatski, potem pač ni nobenega razloga, da bi se narodom avstrijskim v katerem koli oziru ovirala ravnopravnost.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 22. septembra.

Dr. Herold o političnem položaji.

Mladočeški poslanec dr. Herold razložil je uredniku nekega češkega lista svoje nazore o sedanjem političnem položaji in o najvažnejših točkah, ki bodo pri njega bistrenji odločevale. Glede na to, da se bode v kratkem sešel deželni zbor češki, je posebno zanimivo mnenje dr. Herolda o Dunajskih punktacijah. Dr. Herold sodi, da bode, ako se ne odpovedo staročeški poslanci svojim mandatom, nastal tako viharen in odločen odpor proti spravnim predlogom, da takega še ni bilo nikdar v deželnem zboru češkem, zakaj sedaj so na vrsti najnevarnejši za češki narod predlogi, namreč predlog o kurijatnem sistemu volitev in predlog o razdelitvi in ureditvi sodišč na podlagi narodnostnega principa. Katerih narod češki ne bode nikdar vsprejel. — Glede pasivne opozicije izrazil se je dr. Herold, da sedaj še mladočeški poslanci ne mislijo nanjo, da je pa prav lahko mogoče, da bodo še kdaj prisiljeni poskusiti svojo srečo s tem zadnjim sredstvom, katerega bi pa bilo treba izvajati z jekleno vstrajnostjo in le iz teh razlogov. Tisti dan, ko bodo ostavili mladočeški poslanci Dunajsko zbornico, treba bode, da začne narod češke braniti se plačevanja davkov ter se loti opozicije s tisto silno energijo, ki je lastna zdvajajočim ljudem in tudi narodom. — Dr. Herold izrazil se je tudi zelo precizno o češkem državnem pravu in rekel, da se za sedaj nikakor ni nadejati ugodne rešitve tega uprašanja. Dunajskih punktacij skriti namen je, dognati mej Čehi in Nemci na Češkem nekako spravo. S tem bi bilo deloma rešeno uprašanje češkega državnega prava, in sicer v očitno škodo naroda češkega, zakaj v Dunajskih punktacijah ni govora niti o Moravi niti o Šleziji, ki sta pač tudi integrirajoča dela dežel češke krone za katere velja češko državno pravo. Zatorej treba je, da se Dunajske punktacije odstranijo in razveljavijo in da se potem znova v parlamentu na Dunaji vrše spravi dogovori mej Čehi in Nemci. Da so veleposestniki češki si v svesti svojega pomena in svojih dolžnostij nasproti narodu češkemu, ne hodili bi sedanjim potem, zakaj konec njih diplomatizovanja ne bode v škodo mladočeškim poslancem nego zgolj in jedino le plemstvu. —

LISTEK.

Pik dama.

Povest, spisal A. S. Puškin, poslovenil Z. D.

(Dalje.)

Mladi igralci so svojo pozornost podvojili. Tomsij je zapalil pipo, puhnil parkrat dima iz nje in nadaljeval:

— Že tisti večer se je javila babuška v Verzalji pri „jeu de la reine“. Vojvoda Orleanski je imel banko. Babuška se je na lahko opravičila, da ni prinesla dolga; za opravičenje je izmislila malo laž in je začela proti njemu staviti. Izbrala si je tri karte in stavila na jedno za drugo. Vse tri so dobile „soniko“ in babuška je odigrala vso vsoto.

— Slučaj, reče jeden gostov.

— Bajka, opomni Herman.

— Morebiti so bile karte zaznamovane, reče tretji.

— Ne mislim, odgovori z važnim glasom Tomsij.

— Kako! ti imaš staro mater, ki ugane tri

karte iz srede, a ti se dosihmal nisi mogel naučiti od nje te kabalistike.

— Do besa, odgovori Tomsij; ona je imela četvero sinov — mej temi je bil tudi moj oče. Vsi so bili strastni igralci, a nobenemu ona ni razodela svoje skrivnosti in vendar bi to ne bilo slabo za nje, in tudi ne za mene. Glejte, kaj je meni pripovedoval moj stric grof Ivan Ilič, in kaj je on meni često trdil. Pokojni Čaplickij — oni, ki je umrl v uboštvo, potem ko je zapravljal milijone, — zaigral je nekoč v svoji mladosti — kolikor se spominjam Zoriču — okolu 300.000. Malo je manjkalo, da ni obupal. Babuška, ki je bila lahkomiselne čine mladosti strogo obsojevala, se je vendar usmilila Čeplickega. Ona mu je dala tri karte, — na katere naj on zaporedoma stavi — toda dati ji je moral častno besedo, da v prihodnje ne bode več igral. Čaplickij se je javil pri dolžniku in šla sta igrati. Čaplickij stavljal je na prvo karto 50.000 in je izigral „soniko“ zagnal je „parolu — paroli pe“ — in zopet dobil in je imel še dobiček.

— Toda čas je, da gremo spat. Ura je že tri četrt na šest.

Pravo za pravo se je začelo že svitati, mladi častniki so popili vsak svoj rum in so se razšli.

II.

Stara grofinja X. je sedela v svoji toaletni sobi pred zrcalom. Tri služabnice so bile krog nje. Prva je imela v roki pušico za lepotečenje, druga pletenico z iglami, tretja pa veliko čepico, obrobjeno z trakovi ognjeno-rudeče barve. Grofinja ni imela uzroka prištevati se krasoticam, — kajti že davno je ocvetela; vendar si je prihranila vse navade svoje mladosti. Strogo je gledala na to, da se je oblačevala po modi sedemdesetih let in oblačevala se je isto tako dolgo, isto tako skrbno, kot pred šestdesetimi leti. Pri oknu je sedela gospica — njena rejenka, za vezilno napetnico.

— Dobro jutro, grand' maman, reče, ustopivši mladi častnik. „Bon jour“, mademoisela Lizabeta. „Grand' maman“, prišel sem k Vam s prošnjo.

— Kaj je tacega, Pavel?

— Dovolite, da Vam predstavim svojega prijatelja in da ga v petek seboj na bal pripeljem.

— Privedi ga na bal in tedaj mi ga tudi lahko predstaviš. Si li bil včeraj pri N?

— Seveda! Bilo je prav prijetno, plesali smo do petih. Kako lepa je bila Seleckaja.

— O moj ljubi, kaj je neki na njej lepega! Ni li bila takšna njena stara mati, kneginja Darja

Končno omenil je dr. Herold tudi sredstev, s pomočjo katerih upajo Mladočehi, da bodo dosegli svojega programa glavne točke. Politiške akcije mladočeske torišče so volilni shodi in pa deželni in državni zbor, a danes ali jutri, kadar se bodo prilagodila češkega državnega prava določbe posledicam zgodovinskega razvoja čeških dežel, tedaj se bode staroslavna Avstrija reorganizovala na federalistiški podlogi — kar se bode — kakor trdi dr. Herold — zgodilo preje nego si mislimo.

Cesarjevo povelje vojstvu.

Veliki manevri, kateri so se letos vršili na mnogih krajih v Avstriji in na Ogerskem, končani so zdaj tudi oficijelno s cesarjevim poveljem na vojstvo, v katerem izreka presveti vladar častnikom in vojakom svojo zadovoljnost z njih izvežbanostjo in sploh z uspehi manevrov in jih sporoči cesarsko svojo zahvalo.

Kalvinski papež.

Odkar je bil Tisza Kálmán primoran izročiti državno krmilo ogersko drugim, tudi ne posebno srečnim rokam, ogradil je svoje javno delovanje kaj izdatno, le konfesionalni zadrugi kalvinistov, katerim pripada tudi on, ohranil je nekdanjo svojo naklonjenost. — Dne 14. t. m. govoril je Tisza na okrožnem konventu kalvinistov in se dotaknil tudi prepornega jabolka mej raznimi konfesijami na Ogerskem, dolžnosti in pravice katoliške cerkve glede takih otrok, katerih roditelji so različnega veroizpovedanja. Tisza potezal se je iskreno za svoje konfesije pravico in vzbudil strastno jezo ne le ogerskih, nego tudi avstrijskih klerikalcev. „Grazer Volksblatt“, znano fanozno glasilo znanega Zwergerja, se kar peni od gneva, posebno ker se je Tisza v svojem govoru spominjal državniško modrega govora nadškofa Samasse, ki jo je bil pred kratkim skrajnim klerikalcem dobro posvetil.

Vnanje države.

Srbske radikalne stranke shod

v Zajčarju določen je bil za nedeljo dne 20. t. m. Udeležili so se ga ministerski predsednik Pašić in dva ministra Gersić in Nikolič. Centralni odbor radikalne stranke izdelal je za ta shod, kateremu pripisujejo v vseh političnih krogih jako veliko važnost, zelo obširno poročilo, o katerem bomo govorili še na drugem mestu. Za danes zadoščaj, da konstatujemo veliko nezadovoljnost Budimpeštanskih, a tudi Dunajskih krogov, katerim ni všeč jasni program radikalne stranke in samosvestna odkritosrčnost, s katero izražajo svojo namena in nade, ne oziraje se ni na to ni na ono stran

Francoski delavci pred papežem.

V soboto opoldne vsprejel je sveti oče prve francoske romarje, 2000 ne številu v gorenjem oddelku cerkve sv. Petra. Kardinal Langenieux in de Mun čitala sta adresi francoskih delavcev na sv. očeta, na kar je papež stoji ves čas (1/4 ure), čital svoj odgovor in sicer v francoskem jeziku, v katerem je govoril o delavskem uprašnji. Sv. oče rekel je mej drugim, da se šteje srečnega, da more storiti kaj za delavca, kajti socialno uprašnje se ne da rešiti zgolj z državnimi zakoni, in makari da so najizbornejši. Rešitev je jedino zavisna od pravičnosti, ki vleva, da je vsako delo tudi primerno plačati, in je torej stvar vesti, torej verska stvar, katero bode moči rešiti le sporazumno s cerkvijo v zvezi z javnimi oblastmi in človeško modrostjo. Sv. oče opominjal je delavce, da naj prosti svoj čas porabljajo v to, da zadoščajo verskim svojim dolžnostim, ter jih svaril pred „brezverci“, ki se zovejo socialiste ter namerjajo izpremeniti socialni red na škodo delavcev.

Petrovna? A propos, ona se je že zelo postarala, kneginja Darja Petrovna?

— Kako, postarala, odgovori zamišljen Tomskij: ona je že pred sedmimi leti umrla.

Rejenka je vzdignila glavo in namignila mlademu častniku. Spomnil se je, da so stari grofinji prikrivali smrt njene vrstnice, in ugriznil se je v ustnice. Pa grofinja je vsprejela to njej novo vest jako mirno.

— Umrla! reče ona, in jaz tega nisem vedela! Midve sva bili zajedno obdarovani od dvornice, in ko sva se predstavili, je gosudarinja — — — In grofinja je zopet pripovedovala dogodek, ki ga je Pavel malodane že stokrat čul.

— No, Pavel! reče ona za tem, pomagaj mi ustati. Lizanka, kje je moja tobačnica?

In grofinja je ustala in šla za preprogo, da bi dokončala svojo toaletto. Tomskij je ostal sam z rejenko.

— Koga boste predstaviti, uprašala je tiho Lizabeta Ivanovna?

— Narumova. Ga li Vi poznate?

— Ne. Jeli on vojak ali civilen?

— Vojak.

— Inženier?

Ne, kavalerist. A zakaj ste mislili, da je inženier?

(Dalje prih.)

Govor sv. očeta naredil je na vse navzočnike jako dober utis a tudi liberalni listi italijanski so ž njim zadovoljni, kajti vzlic temu, da zmatrajo cerkveno posredovanje pri rešitvi socialnega uprašnja za faktor jako problematične vrednosti, jih je fina in uglajena oblika te enunciacije, v kateri ni onih nekdanj toli navadnih fraz, zelo presenetila.

Kina in evropske velesile.

Ponavljajoči se izgredi verskih fanatikov kineskih silijo evropske velesile, da se dogovoré gledé vkupnega postopanja proti s kitami odičnim divjakom. Vest nekega Pariškega lista, da je Anglija že napovedala vojsko, ni resnična, res pa je to, da je Anglija stavila predlog, da napovedo vse evropske velesile takoj vojsko, ako kineska vlada ne bode točno izpolnjevala obljub glede varnosti inozemcev.

Dopisi.

Iz Novega mesta 19. septembra. [Izv. dop.]

Tako je bilo: Nekaj dijakov višjih šol sedi v krčmi, kamor zahaja naš g. c. kr. okr. glavar vitez Schwarz. Jeden Štajercev pripoveduje svojim kolegom, kako grdo so ravnali Nemci, oziroma ponemčeni Slovenci v Celji ob priliki cesarjevega prihoda s Slovenci. Fantje dali so svojim čustvom s tem duška, da so zapeli ono hudo pesem, ki slove proti koncu: „črna zemlja naj pogreze tega, kdor odpade.“ — Ko fantje te besede pojejo, stopi naš vitez v sobo. Škandal se začne. Gosp. vitez upraša fante po imenih ter jim zapretili, da jih bo ovadil gimnazijskemu ravnateljstvu. Jeden fantov mu odgovori, da naj to slobodno stori. To razgreje našega viteza tako močno, da pošlje po redarja, ki pozove vsacega posamnika iz vesele dijaške družbe, da pove policaju svoje ime. Fantje to storijo in g. vitez se na to usedejo za mizo, gledaje mogočno okolo sebe. To je faktum, kateri se da dokazati po pričah tudi iz nedijaških krogov.

Gosp. vitez Schwarz je c. kr. okr. glavar, ali nekateriki, sodeč ga po njega dejanjih, sumijo, da ne ve, kaj da dela. Ako je pa političen uradnik duševno bolan, ako dejanja njegova jasno kažejo, da si ni v svesti svojega počenjanja — kajti tega vender ne mislimo, da bi vitez Schwarz vedel, kako protizakonito postopa on, ki ima izvršitev zakonov ščititi in nadzorovati — potem nastane uprašnje, so li Novomeščanje dolžni prenašati mirno in udano vse to, kar se rodi v možganih g. viteza Schwarza?

Proti takim izgredom, kakor je popisani, nimamo družega sredstva, kakor javnost. — Rado vedni smo tudi, bode li ravnateljstvo našega gimnazija ter učiteljstvo istega na to ravnanje našega okr. glavarja z dijaki reagiralo in kako. — Res, borna bi bila autoriteta omenjenih organov, ako bi vitez Schwarz že smel z našimi dijaki postopati, kakor je, oni vitez Schwarz, kojega že nobeden človek več ne pogleda.

Veslavno vlado kranjsko pa udano in nujno prosimo, da se pobriga za duševno stanje tega okr. glavarja ter ga, če drugače ne gre, vzame k sebi v Ljubljano, makari za svetovalca, samo da pridemo do miru in pokoja.

Ako bi slavna vlada vedela, kako za malo šteje ljudstvo tega okr. glavarja, kako ga miluje, — ne trenutka več bi ga ne pustila reprezentovati državno upravo.

Prvo žito letos ni obrodilo, toča vzela je drugo, vino kaže slabo, klavni in pobiti smo, da se Bog usmili; nihče ni razpoložen za šalo, le naš vitez napravi vsak mesec kak „špas“. Ne jezimo se več — smejimo se, ker druge pomoči menda ni! Veslavno vlado na Turjaškem trgu Ljubljanskem bi pa moralo vender le ženirati ravnanje nje zastopnika, viteza Schwarza.

Iz Zagorja na Notranjskem 17. septembra. [Izv. dop.] (Konec.) Kar sem lepega povedal o cerkvi tega pa ne morem o naši šoli. Naša šola je lepa, da, prav dobra bi bila, ko ne bi bila tako vlažna. Tudi šolski vrt dobil je po trudu g. učitelja prijazno lice. A stanovanje učiteljevo! — Pred leti so vzdigali šolo, ki je pritlična, za nekoliko čevljev, ker je bila šolska soba prenizka; ali tedaj niso mogli vzdigniti poslopja za jedno nadstropje? Na prste bi si bili lahko izračunali občinski možje, da dobe v par letih še jeden razred: koliko stroškov bi bilo prihranjenih! Sedaj pa naj se ustanovi dvorazrednica in iskati si bo morala strehe v vasi!

Da, dvorazrednica je že na poti. Dovoljena je že zdavna, jaz le ne vem, kje je uzrok, da je

še nimamo? Kje je zapreka? Ali krajni šolski svet ne stori svoje dolžnosti? Ali občina ne sprevidi velike koristi in potrebe še jednega razreda? In koliko bi naše za vas že itak razvito družbinsko življenje s tem pridobilo? Priznati moram, da so pri nas ljudje od narave nagnjeni k živemu socialnemu življenju. S priprostim kmetom da se — in to velja za celo spodnjo Notranjsko — mnogo narediti. Koliko smo pa pri nas — na vasi — pridobili z gasilnim društvom! In koliko so pridobili ž njim ljudje! Navadni naši fantje so se ugladili, da nekaterih ni spoznati. Povsod jih radi vidijo zbok njihovega lepega vedenja. — Kajti naše društvo prireja, kar je tudi popolnoma umestno, ob nedejljah in praznikih izlete v bližnje kraje, kjer se najprej z brizgalnico vežbajo, a potem pri čaši vina prijateljsko zabavajo. Taki izleti krepé duh skupnosti, ki mora vladati v vsakem društvu, ki hoče plodonosno delovati. Ljudje privadijo se lepega, mirnega vedenja, kar je pri kmečkih fantih kaj težko, zabavajo se dobro in prihranijo vrh tega še marsikak novič, ki bi ga sicer v gostilni doma — najbrž precej hrupno — zabili. Tudi imaš tu priliko povedati marsikaj koristnega našim fantom, ki nimajo tako prilike priti v boljši svet, kakor je to navada postavim v Čehih, kjer vsak, ki je količkaj kmeta, nekaj študira. Dana jim je tu prilika, vaditi se v manjših govorih, v lepem petji, sploh: taki izleti lahko postanejo kmečkemu fantu dušna reakcija, odpočitek, ki je vsakemu v hasen. — Ne glede na to vadijo se gasilci o takih prilikah v svoji službi, privadijo se potom, različnim situacijam itd. Ljudje pa dobijo zaupanje v društvo in v moštvo, z eno besedo, priporočati bi bilo take izlete našim gasilnim društvom kar najtopleje. — Izreči moram pri tej priliki, da so naši gasilci najvstrajnejši gasilci in tudi glede ekserciranja, discipline itd. — v vsakem oziru zadoščajo. Seveda smo vsi skupaj z gasilci vred reve — če nam zmanjka vode. In kakor so ravno lepi dnevi, nadejati nam se je tudi letos še kake suše, dasi je bilo leto jako mokro. No, po blagohotnosti slavnega dež. odbora, slavne vlade in gg. inženirjev Hrasky-ja in Vik-a nadejati nam se je kmalu rešitve v tej kočljivi stvari. Take suše, ko prošlo jesen, si pač ne želimo več. Nekaj, kakor rečeno, ukrene se na vsak način; toda kaj in kako — to je odvisno od slavne vlade. Morda nam pripomore glede na revščino v naših krajih in glede na to, da je doslej v primeri z drugimi deželami bil naš Kras od slavne vlade popolnoma pozabljen — sedaj država do česa trajnega. Kaj bi nam tudi bilo pomagano s par vodnjaki, za katere bi sicer bili hvaležni, če bi bili dobri, ko bi pa še vedno morali napajati v naših lokvah, kjer mora živina zajfaico piti, in morajo perice v seči prati? In kaj nam pomaga krasna, velika brizgalna, ako nam lokve usahnejo? Treba je torej pred vsem dobrega ribnika (bajerja) za močila (za napajati, za pranje in kot vodno shrambo za gasilno društvo. — Upajmo dobrega. G. Hrasky je sicer jedini človek, ki je v resnici s hvalevredno požrtvovalnostjo potrudil se ne samo v službi, temveč tudi privatno informirati se o naših vodnih razmerah. Nanj naj se slavni odbor obrne, če hoče vodnim potrebam našim temeljito odpomoči, da mu ne bo hvaležuo samo Zagorje, temveč cela gor. Pivka.

Da ne jenjam z vodo, katere, hvala Bogu, mi Pivčani ne pijemo preradi (sicer bi bila reva še večja), naj omenim nekoliko o našem „zabavnem delu“ in samo rečem: Kdor hoče jesti dobro napravljene koštrune — v obeh oblikah, tudi v srnjakovi, in kdor se hoče enkrat pogostiti tudi na Kranjskem s hrvaškim, po najnovejšem, iz Zagrebške razstave primešenem načinu pečenim prašičkom — naj pride k nam! Kadar se spravimo lepega popoldne na prosto krompir peči — nima ga to nedolžno veselje para. Če nam pa Bog še kakega koštruna ali prašička za pod zobe da — tedaj pa naj nas zavidajo za to ljudsko veselico pristni velikomeščani! Zdravi in do svidenja!

Domače stvari.

— (Deželni predsednik gosp. baron Winkler) vrnil se je včeraj z brzovlakom z Dunaja.

— (Žensko podružnico sv. Cirila in Metoda pri Sv. Petru v Ljubljani) potrdila je deželna vlada. Naj bi vrle osnivalke te prve ženske podružnice v Ljubljani našle mnogo posnemovalk. Ljubljana morala bi imeti v vsaki fari svojo žensko podružnico. Na delo torej!

— („Glasbena Matica“.) Ker je odbor „Glasbene Matice“ takoj preskrbel za dobro učiteljsko moč na mesto gosp. R. Moserja, ki je odšel v Zagreb, bode se pouk tudi v tej stroki pričel brez vsake zamude. Gledé na to je odbor ukrenil, da se izredno še vedno vsprejemajo učenci in učenke, ki naj se torej takoj priglasé v društvenih prostorih, v Knežjem dvorcu v II. nadstropji. Dalje si je odbor pridobil za poučevanje na klavirji dobro znano izborna pianistico gospodično Cetinovičevó, katera bode tudi takoj pričela s poučevanjem. Naj se torej vsi roditelji, ki še neso upisali svojih otrok v glasbeno šolo, pospešijo, da porabijo izredno dovoljeno priliko in takoj priglasé svoje otroke. „Glasbene Matice“ odbor ustregel je vsem opravičenim željam in skuša šolski zavod povzdigniti na vedno višje stopinjo. Gledé na mnoge gmožne žrtve je torej malo zvišanje mesečne učnine popolnoma opravičeno, ker je pri vsem tem „Glasbene Matice“ šola najcenejša glasbena šola.

— („Katoliška tiskarna“ v Celovci.) Mestni zbor Celovski dovolil je v svoji zadnji seji ustanovitev nove „Katoliške tiskarne“, katero bode osnovala nemška konservativna, ali bolje rečeno klerikalna stranka na Koroškem. Dozdaj se je posluževala ta stranka, ako se jej to ime sploh sme pridevati, ker obstaja le iz nekaterih vojskovodij brez vojske, tiskarne „družbe sv. Mohorja“. A rabila je ta takozvana stranka Slovence le takrat, kadar je upala doseči kaj s pomočjo Slovencev, pri zadnjih volitvah se je pa pokazalo, da nema prav nobene zaslombe mej nemškim narodom. Ustanoviti hoče torej svojo tiskarno in nov nemško-klerikalen list in tem potom pridobivati si pristašev, katerih dozdaj ni imela. Ker ima Celovec, ki niti 20.000 prebivalcev ne broji, že pet tiskarn, je osnovanje nove šeste pač odvišno. A nemški gospodje konservativci imajo dovolj novcev, škof Zwerger podedoval je več milijonov, potem je gospodom lahko mogoče gojiti razne športe. Pokazali pa so, da prijatelji Slovincem neso, kakor tudi nikdar neso bili. To si treba dobro zapomniti.

— („Amerikanski Slovenec“.) Pozdravili smo zadnjič, kakor spodobno, najnovejši pojav na polji časnikarskega slovstva. Da je celo v Slovencih, ki so zapustili domovino svojo in si poiškali novo domovino daleč preko oceana, toliko snage, da so si ustanovili tako lep slovensk tednik, kaže nam, da narodna ideja navzlic vsem zaviram krepko napreduje. Ne dvomimo, da si bodo vse slovenske čitalnice in bralna društva naročila „Amerikanskega Slovenca“ ter tako pokazala rojakom našim preko oceana, da se zanimamo zanje v stari domovini. Tudi posamični domoljubi bodo gotovo radi podpirali to velevažno narodno podjetje. Že prva številka ima mnogo in deloma prav zanimivega berila ter obeta uredništvo, da bode v bodočih številkah skušalo še zboljšati in pomnožiti vsebino lista. Naročnina sme se glede na velikost lista zmerne države 3 dolarje ali 6 gld. 50 kr. našega denarja. Pošilja naj se izdajatelju in lastniku tiskarne „Amerikanskega Slovenca“ g. Antonu Murniku, Chicago Ill. 65 Cor. W. 19 th. & Johnson Str.

— (Lepo delo.) Domača kiparja gg. Andrej Rovšek in Valentin Ambrožič dovršila sta te dni devet kamenitih kipov za novi kameniti oltar na Blokah, kojega je izdelal po obrisu g. Miroslava Tomca g. Alojzij Vodnik v Ljubljani.

— (Kontrolni shod) za stalno odpuščene vojake, kakor tudi za rezerviste in namestne rezerviste bivajoče v Ljubljani, vršil se bode letos dne 13. oktobra, za vojake pešpolkov in lovce in za vojake raznih drugih krdel pa dne 14. oktobra, ob 9. uri zjutraj v Št. Peterski vojašnici. Naknadni kontrolni shod je dne 4. novembra ob isti uri in na istem mestu. Za c. in kr. brambovce in brambovske namestnike, bivajoče v Ljubljani, bode kontrolni shod dne 1. oktobra ob 9. uri zjutraj; naknadni kontrolni shod pa dne 20. novembra v brambovski vojašnici, Poljanski trg št. 1.

— (Mestna dela.) Na Dunajski cesti začeli so graditi nov kanal, kateri se bode zvezal z novo napravljenim kanalom od gledališča do Frančiškanskega mostu.

— (Stavbena družba kranjska) pričela je ob novo razširjeni že izgotovljeni Tržaški cesti na Vrtači zidati tretjo dvonadstropno hišo.

— (Zadruška slikarjev in pleskarjev) v Ljubljani se je ustanovila ter izročila svoja pravila v potrdilo.

— (S Spodnjega Štajerja) se nam piše: Slučajno sem prišel v borno kočico slovenskega kmeta blizu Rajhenburga na Spodnjem Štajerskem. Pisanja nevešči gospodar me poprosi, naj mu raztolmačim neka pisma. Mej drugim mi pride v roko tudi „davčna knjiga“, izdana od c. kr. davčnega urada v Sevnici. Kako sem se začudil, ko sem opazil, da knjiga ni slovensko-nemška, kakor na Kranjskem, ampak samo nemška! Znano mi je bilo, da je uradovanje na Slov. Štajerju še večinoma nemško, a da so davčne knjige, torej knjige, katere mora razumeti najbornejši Slovenec, ki ima čast davke plačevati, da so te knjige na slovenskem Štajerskem nemške, tega nisem vedel in tudi ne pričakoval. Ironično sem se smejal, ter si mislil: čemu pač vročujemo c. kr. davčni uradi te nemške knjige slovenskim davkoplačevalcem; ne bi li zadostovalo slovenskemu kmetu zatrobiti jedenkrat za vselej, naj v določenih rokih prinaša v hišo, ki ima napis „k. k. Steueramt“ (Bog ve kaj se to pravi?), gotove vsoto denarja in konec bi bilo vseh neumnostij. Čemu trapite slovenskega kmeta s tistimi hieroglifi, ki jih ne razume? Gospoda, ki poslušate v hišah, katere krasi dvoglavi avstrijski orel, ali za štajerske Slovence ne velja § 19. drž. osnovne postave z dne 21. grudnia 1867, katerega drugi odstavek se doslovno glasi: „die Gleichberechtigung aller landesüblichen Sprachen in Schule, Amt. und öffentlichen Leben wird vom Staate anerkannt.“ Ali slovenščina na Spodnjem Štajerskem ni „landesüblich“?! Ali se s slučajji, kakor je navedeni ne kratijo Slovincem pravice, zagotovljene jim po ustavi? Ali je morda za Slovence ustava z vsemi pravicami le ideal ali le slepilo za uteho?

... m ...
— (Vinoreja na Kranjskem.) Žalostno podoba kaže nam Kranjska dežela glede vinoreje. Nad polovico vinogradov je že okuženih po trtni uši in v kratkem bomo, če pojde tako naprej in se ne najde izdatna pomoč, pili zadnjo kapljo pristnega „cvička“. Od 11.631 hektarov je namreč okuženih 6023 hektarov po trtni uši, ki se širi vedno bolj. L. 1890. pridelalo se je 163 930 hektolitrov vina na Kranjskem.

— („Slovensko pevsko društvo“ na Ptuj.) V seji dne 18. septembra 1891. se je konstituiral nastopni odbor: gosp. prof. Zelenik Josip, veleposestnik, predsednik; gosp. Lešnik Miha, dav. pristav, podpredsednik; gosp. Zupančič Dragotin, učitelj, tajnik; gosp. Copf Frančišek, učitelj, in gosp. Sedláček Jan, posojilnični uradnik, arhivar; vsi na Ptuj.

— (Iz Konjice) se nam piše: Shod tukajšnje podružnice sv. Cirila in Metoda bil je prav dobro obiskan, kmetov mnogo iz celega okraja. Iz Celja mili gosti, izborni kvartet in kolesarji, ki so s petjem in primernimi govori jako veliko k sijajnosti pripomogli. Slava njim in hvala! Mnogo novih drušvenikov pristopilo.

— (Stare pisemske znamke) z utiskanim orlom so, kakor znano, že od početka julija ob veljavo in se ne smejo več rabiti, ker s takimi znamkami frankovano pismo velja istotako, kakor nefrankovano. Vender pa se te znamke mogó zamenjati pri vsakem poštnem uradu do konca septembra meseca, na kar torej še jedenkrat opozarjamo vse, ki bi utegnili še imeti taci znamke, da ne zamudé časa, ki poteče skoro. Pozneje zgube te znamke vso vrednost in jih ne bode več mogoče zamenjati.

— (Slovenske muzikalije) „Hymna Črnohorska“ a pisen „Onamo, onamo“ pro klavir a zpev vydal L. Kuba, tako je naslov ličnemu vezku z ilustriranim zavitkom, ki je izšel v komisiji Bursika in Kohouta v Pragi. Cena 1 gld. Obe pesni imata klavirnim notam podložen češki tekst, posebej pa je pridejan še izvirni tekst s cirilico. Ime L. Kube samo že priporoča delo, po katerem bodo gotovo z veseljem segli prijatelji slovanske glasbe. Izdaja je prav lična in kaže na naslovni strani v barvah izvedeno podobo Črnogorca, dvigajočega trobojnico.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 21. septembra. Skupni minister-ski svet pod predsedništvom cesarja imel povoljen uspeh. Vojni minister večinoma odstopil od svojih zahtev vsled pritiska obeh finančnih ministrov. Budgeta obeh državnih polovic torej ne bodeta v bodočem letu imela nikakešnega

primanjkljaja. Delegacije snidejo se dne 7. novembra.

Beligrad 21. septembra. Letnega shoda radikalne stranke v Zajčarji udeležilo se je nad 2000 oseb. V Kraljeviču bila je poleg grobov po Zajčarskem ustanku usmrtenih radikalnih voditeljev črna maša, potem je otvoril Pasič zborovanje. V svojem nagovoru rekel je, da je Evropa razdeljena v dva tabora in da stojimo na pragu velikih dogodkov. Zbor volil več odsekov in poslal Rističu za kralja Aleksandra telegram, poudarjajoč v njem svojo udanost in potrebo slobodnega parlamentarnega vladanja.

Berolin 21. septembra. Peterburška brojavna poročila konstatujejo ostro nasprotstvo tamošnjega časopisja proti načrtu Salisburyja, da se skliče kongres. Rusija ne more nikdar dovoliti angleškim ali drugim ladijam prost pristop do Črnega morja. Salisburyjev načrt je nevaren za mir, ker bi Rusija, če ostane v manjšini morala prijeti za orožje.

Kairo 21. septembra. Govori se, da bodeta Francija in Rusija v kratkem zahtevali od Anglije, da zapusti Egipt.

Rim 21. septembra. „Opinione“ imenuje vest iz Kaire neosnovano ter pristavlja, da je razburila na borzah.

Dunaj 22. septembra. Ministerski predsednik grof Taaffe se je hudo prehladil, bode moral ostati nekoliko dnij v postelji.

Dunaj 22. septembra. Listi izražajo veliko zadovoljnost z uspehom baš končanih skupnih ministerskih konferenc.

Dunaj 22. septembra. „Politische Corr.“ pooblaščen izjaviti, da je vest, katero je donesla „Ungarische Correspondenz“ o povodu dopusta fzm. vojvode Wirtemberskega, popolnoma neosnovana.

Strassburg 22. septembra. Uradni list prijavlja ukaz, po katerem bodo podredjeni ukazu zaradi potnih listov z dne 22. maja 1888 počenši s 1. oktobrom t. l. le aktivni vojaki, bivši častniki, gojenci vojaških šol in vojaščini podvrženi inozemci. Inozemci, ki se mudé nad 24 ur v državni pokrajini, morajo se javiti pri policiji, drugače se iztirajo.

Razne vesti.

* (Eugen Krčmery,) odlični slovaški rodoljub, umrl je v Turčanskem sv. Martinu v 62. letu svoje starosti. Pokojnik se je izobrazil v Pragi za knjigarja in odprl svojo knjigarno v Banski Bistrici. Izdal je mnogo slovaških del in izvornih muzikalij. Njegova knjigarna bila je ob enem tudi založna knjigarna slovaške „Slovenske Matice“, dokler je neso zatrli Madžari. Poslednji čas bil je pokojnik uradnik slovaške hranilnice v Turčanskem sv. Martinu. Bil je prijatelj najboljšim slovaškim rodoljubom ter se z njimi skupno trudil za napredek svojega naroda.

* (Konfiskacija.) Profesor Ernest Denis v Bordeauxu izdal je francosko brošuro „Konec samostojnosti Češke“. V Pragi je izšel češki prevod te knjižice, a policija zaplenila je prvi zvezek.

* (Srbski dijaki na ruskih vseučiliščih.) Petinšestdeset srbskih gimnazijalnih abiturijentov upisalo se je na ruska vseučilišča, mej njimi 22 na univerzo v Peterburgu.

* (Nezgoda na železnici.) Pri postaji Dave blizu Ostendea zadela sta zopet dva vlaka skupaj. Osemnajst vagonov bilo je razdrobljenih, trije železničarji so mrtvi, več potovalcev pa ranjenih.

* (Bogati knez Borghese,) ki ima znano krasno vilo v Rimu, napovedal je konkurs. Pasiva znašajo 37 milijonov lir. Pravni zastopnik knežev ponudil je upnikom spravo z 60 odstotki.

* (Petsto ljudij je poginulo) pri hudem viharju na otoku Martinique, kakor se posname iz telegrama, ki ga je poslal poveljnik francoske ladje „Bisson“ iz Porte de France v Pariz.

* (Grozna toča) pobila je vse v vasi Marsico Vetere v Neapolskem okraju. Koče prebivalcev so uničene. Pobila je mnogo živalij in tudi ljudje so poginili. Padala je toča do 200 gramov težka.

* (Zakonska dvojica na biciklih.) Iz Pariza do Dunaja pripeljala sta se na biciklih gospod in gospa Buchgraber ter sta potrebovala za to pot 11 dnij. Spremljal ju je ves čas njih mali psiček in so vsi trije čili in zdravi dospeli 11 dan po odhodu iz Pariza pred „Mariahilferlinie“ na Dunaji. Na Dunaji ostaneta osem dni in se potem vrneta zopet v Pariz.

* (100.000 in 50.000 goldinarjev) sta glavna dobitka velike Praške loterije. Opozarjamo svoje čitatelje, da bode zrebanje že dne 15. oktobra.

■ Anatherinova ustna voda in zobni prašek ■

ohrani usta, krepi čeljustno meso ter odpravlja slabo sapo iz ust.

Jedna steklenica ustne vode velja 40 kr.; jedna škatlica zobnega praška 20 kr.; 12 steklenic 4 gld.; 12 škatel samo 2 gld. (81—117)

Lekarna Piccoli, „pri angelju“, v Ljubljani, Dunajska cesta. Naročila se izvršujejo z obratno pošto proti povzetju zneska.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Umrli so v Ljubljani:

18. septembra: Marija Schuster, zasobnica, 71 let, Tržaška cesta št. 26, apoplexia. — Marija Hartman, hišnega posestnika žena, 29 let, Kladezne ulice št. 7, jetika.

19. septembra: Jožef Kochne, delavčev sin, 3 mesece, Strelške ulice št. 11, kronični katar v črevih. — Luka Vesel, mitničar, 85 let, Marije Terezije cesta št. 16, carcinoma hepatis.

21. septembra: Ivan Gril, paznikov sin, 5 mesecev, Karlovska cesta št. 19, driska.

22. septembra: Ferdinand Turšič, delavčev sin, 4 mesece, Opekarska cesta št. 47, božjast.

V deželni bolnici:

18. septembra: Anton Sigmund, krojač, 75 let, emphysema pulmonum.

19. septembra: Uršula Alič, gostija, 38 let, epilepsia.

20. septembra: Anton Erjavc, kajzar, 70 let, marasmus.

21. septembra: Lucija Bizjak, gostija, 60 let, vitium cordis.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
21. sept.	7. zjutraj	735.0 mm.	11.0° C	sl. szh.	obl.	20.60 mm.
	2. popol.	732.8 mm.	19.0° C	sl. zah.	dež.	
	9. zvečer	730.9 mm.	15.2° C	sl. zah.	obl.	dežja.

Srednja temperatura 15.0°, za 1.3° nad normalom.

Dunajska borza

dné 22. septembra t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

	včeraj	—	danes
Papirna renta	90.06	—	90.75
Srebrna renta	90.65	—	90.75
Zlata renta	110.10	—	109.95
5% marena renta	102	—	101.95
Akcije narodne banke	1008	—	1007
Kreditne akcije	274.50	—	276.25
London	117.45	—	117.55
Srebro	—	—	—
Napol.	9.32	—	9.32 1/2
C. kr. cekini	5.59	—	5.60
Nemške marke	57.77 1/2	—	57.82 1/2
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	134 gld.	—
Državne srečke iz l. 1864	100	180	50
Ogerska zlata renta 4%	—	102	50
Ogerska papirna renta 5%	—	100	05
Dunava rog. srečke 5%	100 gld.	120	25
Zemlj. obd. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	115	—
Kreditne srečke	100 gld.	184	80
Rudolfove srečke	10	20	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	149	25
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	221	—

Klavir

v dobrem stanu, lepozvočen, je za 100 gld. na prodaj.

Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“. (761—3)

Išče se v najem v obližji Florijanskih ulic ali kje na Žabjaku majhen prostor ali podstrešje

(šupa) kot skladišče za les in drva. Prostor zadošča, da je vsaj 50 m velik. — Natančneje pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. (779—3)

Išče se učiteljica

vešča ročnih del in nekoliko igranju na klavirju za zasebno šolo na Hrvaškem. Ustop takoj ali vsaj kmalu. — Ponudbe naj se dopišljejo pod naslovom „A. E.“ poste restante Ljubljana. (787—2)

JANEZ OGRIS

puškar

v Borovljah (Ferlach) na Koroškem



izdeluje in prodaja vsakovrstne nove puške in revol-verje ter vse lovske priprave, patrone ter druge streljivo po najnižjih cenah. — Puške so vse pre-skušene na ces. kr. izkuševališči ter zaznamovane z znanko tega zavoda. (175—57)

Za izbornost blaga jamoi izdelovatelj. Stare puške popravljajo se ceno. Ceniki pošiljajo se brezplačno.

Dijaški koledar

za leto 1891/92

se dobi

v „Narodni Tiskarni“ in pri vseh knjigotržcih.

Tuji:

21. septembra.

Pri Mailči: Donati, Kühl-bacher, dr. Zindler iz Gradca. — Schebek, Grünwald, Dom-reich, Tempez, Kirchof z Du-naja. — Pl. Verneda, vitez Kremer iz Trsta. — Centis, Rack z Reke. — Turk iz Lo-gateca. — Lederer iz Prago. — Imbart iz Pariza. — Beer iz Berolina. — Weiss iz Švice. — Sinek iz Istre. — Florian iz Serajeva.

Pri Slonu: Weiss, Semen, Hilfreich, Krause, Winter, Klein z Dunaja. — Schwarz, Frank, Müller iz Gradca. — Pasquali z Reke. — Vesel z Grma. — Trevisan iz Gorice. — Lukschitz iz Brna. — Weiss iz Budimpešte. — Tauzher iz Črnomlja. — Pl. Eldvarnok, Diem iz Trsta.

Društvo za izdelovanje strojev v Monakovu išče

dobrih zastopnikov za ventilna plinova gibal

(patent Adam). (789—1)

V porabi je na tisoče teh gibal od 1/2 do 150 konjskih sil.

Podpisane si usojata naznaniti slavnemu občinstvu, da sta prevzela od gospoda Karola Czerny-ja tukaj

ključavničarsko obrt in izdelavo tehtnic

ter se priporočata za blagovoljna naročila in zagotavljata najboljšo in najcenejšo izvršitev v to stroko spadajočih del.

Z velespoštovanjem

Fran in Melhior Bremc.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1891.

Naročila prosiva pošiljati neposredno na naju: Čevljarske ulice št. 3, na dvorišču. (793—1)

Trgovsk pomočnik

vešč slovenskega, nemškega in laškega jezika, dober pro-dajalec mešanega in manufakturnega blaga, išče službe. Ponudbe vsprejema iz prijaznosti upravništvo „Slo-venskega Naroda“. (794—1)

V najem

(769—3)

odda se na Baču pri Zagorji na Notranjskem

lepo posestvo s krčmo in prodajalnico.

Prodajalnica še tudi prodaj. Pojasnila pri Marjeti Prime v Zagorji pri Št. Petru.

Od pluga do krone.

(745—10)

Pri

Karolu Till-u

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 10.

Vse

(456—6)

šolske potrebščine

za pisanje, risanje in slikanje, za vse šole po naročilu gg. profesorjev.

Velika izbira

risalnih skladnikov, risal itd.

Poslednji mesec.

Velika

Poslednji mesec.

Praška razstavna loterija.

Glavna dobitka:

goldinarjev 100.000 goldinarjev 50.000 goldinarjev

(707—14)

LOZI po 1 gld.

V Ljubljani se dobivajo lozi pri
J. C. MAYER-ju.

LOZI po 1 gld.